

Algemeen

22 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat de bewering dat Plinius vóór het voorstel zou hebben gestemd of de bewering dat Plinius tegen dit voorstel zou hebben gestemd, alsmede een onderbouwing van deze bewering met behulp van een relevant gegeven uit een van de teksten in dit examen.

Voorbeelden van een goed antwoord zijn:

- Plinius zou tegen hebben gestemd, want volgens hem (in tekst 4) is goddelijk ingrijpen op allerlei niveaus zichtbaar(: grondvesten en in stand houden van het Romeinse rijk / uitverkiezing van Trajanus / inspiratie geven voor een mooie redevoering), dus houdt hij de goden ook verantwoordelijk voor goede wetten.
- Plinius zou tegen hebben gestemd, want hij vindt het goed (in tekst 4) elke onderneming te beginnen met een gebed (tot de goden).
- Plinius zou vóór hebben gestemd, want hij bestrijdt (volgens tekst 1) het christendom (en met 'God' in de vraag wordt de christelijke god bedoeld).

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Kolon 23 (regel 1-2)

23 maximumscore 2

Here a senatu Vesticio Spurinnae (kolon 24) triumphalis statua decreta est, Gisteren is door de senaat een triomfstandbeeld goedgekeurd / besloten tot een triomfstandbeeld voor Vesticius Spurinna / een triomfstandbeeld toegewezen aan Vesticius Spurinna

Niet fout rekenen: **decernere** oordelen over / een beslissing nemen over
senatu senator 0

Vesticio Spurinnae een of beide delen van de naam niet met de juiste nominativusuitgang genoteerd 1

Vesticio Spurinnae van Vesticius Spurinna 1

Vesticio Spurinnae triumphalis voor/aan de triomfator Vesticius Spurinna / voor/aan Vesticius Spurinna, die een triomftocht heeft gehouden 1

triumphalis op een andere manier niet verbonden met **statua** 0

Vraag	Antwoord	Scores
24	<p>Kolon 24 (regel 1) maximumscore 1 principe auctore op instigatie/initiatief van de princeps/keizer / terwijl/waarbij de princeps/keizer de initiatiefnemer was</p> <p>Niet fout rekenen: princeps heerser/vorst/leider / de eerste / de voornaamste Niet fout rekenen: auctor aanstichter/bekrachtiger/adviseur princeps instigator/adviseur auctor schepper/oprichter</p>	0 0
25	<p>Kolon 25 (regel 2) maximumscore 2 non ita ut multis, qui numquam in acie steterunt, niet zoals er standbeelden zijn voor veel mensen die (nog) nooit in de/een slaglinie / een/de slag (opgesteld) gestaan hebben</p> <p>Niet fout rekenen: acies het leger Niet fout rekenen: stare zich bevinden / blijven staan / standhouden non onvertaald gelaten acies elke andere betekenis dan 'slag(linie)/leger' of een synoniem daarvan</p>	0 0
26	<p>Kolon 26 (regel 2-3) maximumscore 1 numquam castra viderunt, (en/of) (nog) nooit een/het (leger)kamp gezien hebben</p> <p>Niet fout rekenen wanneer numquam hier onvertaald gelaten is, terwijl numquam in kolon 25 correct vertaald is. Niet fout rekenen: castra krijgsmacht/leger</p>	
27	<p>Kolon 27 (regel 3-4) maximumscore 2 numquam denique tubarum sonum (kolon 28) audierunt, (en/of) ten slotte / kortom/überhaupt/zelfs (nog) nooit het geluid/geschetter van (de) trompetten gehoord hebben</p> <p>Niet fout rekenen wanneer numquam hier onvertaald gelaten is, terwijl numquam in kolon 25 correct vertaald is. Niet fout rekenen: tubarum van een/de trompet sonus stem</p>	1

Vraag	Antwoord	Scores
28	<p>Kolon 28 (regel 3) maximumscore 1 nisi in spectaculis behalve/tenzij bij schouwspelen / op de tribune / in het/een (amfi)theater</p>	
	<p>Niet fout rekenen: spectacula een schouwspel / tribunes/(amfi)theaters spectacula aanblik / het bekijken</p>	0
29	<p>Kolon 29 (regel 4-5) maximumscore 2 verum ut illis, qui decus istud (kolon 30) assequebantur. maar zoals er standbeelden zijn voor diegenen die die/deze roem/onderscheiding verkregen/bereikten</p>	
	<p>Niet fout rekenen: decus decoratie/waardigheid Niet fout rekenen: istud dat soort / (een) dergelijke Niet fout rekenen: assequebantur vertaald met voltooid tegenwoordige tijd</p>	
30	<p>Kolon 30 (regel 4) maximumscore 2 sudore et sanguine et factis door/met (hun) zweet (en door/met hun) bloed en (door/met hun) daden</p>	
	<p>Niet fout rekenen: sudor inspanning</p>	
	<p>Niet fout rekenen: sanguis (levens)kracht</p>	
	<p>sanguis bloedvergieten/moord</p>	1
	<p>sanguis bloedverwantschap/nakomelingschap</p>	0
	<p>factum feit/gebeurtenis</p>	1
31	<p>Kolon 31 (regel 5-6) maximumscore 2 Nam Spurrina Bructerum regem vi et armis induxit in regnum, Want Spurrina heeft de/een koning van de Bructeri met/door (wapen)geweld/macht/kracht en met/door wapens / met/door zijn/een legermacht op de troon gezet</p>	
	<p>De woorden vi et armis mogen ook met één begrip vertaald zijn, bijvoorbeeld met 'met wapengeweld'.</p>	
	<p>Niet fout rekenen: arma strijd</p>	
	<p>armis niet vertaald als vorm van arma</p>	0

Vraag	Antwoord	Scores
32	<p>Kolon 32 (regel 6-7) maximumscore 2 ostentatoque bello ferocissimam gentem, (kolon 33), terrore perdomuit. en door te dreigen met oorlog heeft hij de/het/een zeer strijdlustig(e)/wild(e) stam/volk door angst (volledig) onderworpen</p> <p>Niet fout rekenen: ferocissimam gentem het strijdlustigste volk</p>	
33	<p>Kolon 33 (regel 6-7) maximumscore 2 quod est pulcherrimum victoriae genus wat de mooiste / een zeer mooie soort (van) overwinning is</p> <p>Niet fout rekenen: victoriae genus manier van overwinnen/overwinning quod omdat 0 genus geboorte/herkomst 1 genus elke andere betekenis dan 'soort/geboorte/herkomst' of een synoniem daarvan 0</p>	
34	<p>Kolon 34 (regel 7-8) maximumscore 2 Et hoc quidem virtutis praemium, (kolon 35) accepit, En dit/dat heeft hij gekregen als beloning/onderscheiding voor/van zijn dapperheid/verdiensten/voortreffelijkheid</p> <p>Niet fout rekenen: quidem namelijk/wel Niet fout rekenen: accipere aannemen Et ook/zelfs 1 Et hoc quidem virtutis praemium En dit/dat was een beloning/onderscheiding voor/van zijn dapperheid/verdiensten/voortreffelijkheid 1</p>	
35	<p>Kolon 35 (regel 7-8) maximumscore 1 illud solacium doloris (maar) het volgende (heeft hij gekregen) als troost/verlichting voor/van zijn verdriet/pijn</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
36	<p>Kolon 36 (regel 8-9) maximumscore 2 quod filio eius Cottio, (kolon 37), habitus est honor statuae. dat (aan) zijn zoon Cottius de eer/onderscheiding van een standbeeld is toegekend</p>	
	<p>Niet fout rekenen: honor statuae erestandbeeld Niet fout rekenen: quod omdat quod wat Cottio Cottio</p>	<p>0 1</p>
37	<p>Kolon 37 (regel 8) maximumscore 1 quem amisit absens die hij (door de dood) verloren heeft / verloor tijdens/in zijn afwezigheid / terwijl hij er niet bij was / niet bij hem was</p>	
	<p>Niet fout rekenen: die hij afwezig verloren heeft / verloor Niet fout rekenen: amisit vertaald met voltooid verleden tijd amittere elke andere betekenis dan '(door de dood) verliezen' of een synoniem daarvan</p>	<p>0</p>
38	<p>Kolon 38 (regel 9) maximumscore 2 Rarum id in iuvene; Dit/Dat is zeldzaam/buitengewoon bij/voor / met betrekking tot een jonge man</p>	
	<p>in iuvene in een jonge man</p>	<p>1</p>
39	<p>Kolon 39 (regel 10) maximumscore 2 sed pater hoc quoque merebatur, maar zijn/de vader verdiende dit/dat ook / was dit ook waard</p>	
	<p>Niet fout rekenen: maar ook zijn/de vader verdiende dit/dat / was dit/dat waard maar dit werd ook verdiend door zijn/de vader mereri verwerven</p>	<p>1 1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
40	<p>Kolon 40 (regel 10-11) maximumscore 2 cuius gravissimo vulneri (kolon 41) medendum fuit. aan/voor wiens zeer zware/diepe wond/slag genezing gebracht moest worden</p> <p>Niet fout rekenen: van wie aan/voor een/de zeer zware/diepe wond/slag genezing gebracht moest worden Niet fout rekenen: gravissimo zwaarste/diepste Niet fout rekenen: vulnus verdriet Niet fout rekenen: mederi verlichten/verhelpen aan wie genezing gebracht moest worden van de/een zeer zware/diepe wond/slag die geholpen moest worden bij de/een zeer zware/diepe wond/slag medendum fuit genezen was/werd</p>	<p>1 1 0</p>
41	<p>Kolon 41 (regel 10) maximumscore 1 magno aliquo fomento met/door een (of andere) grote/sterke/beduidende verzachting</p> <p>aliquo vertaald als vorm van aliquis</p>	0
42	<p>Kolon 42 (regel 11) maximumscore 2 Praeterea Cottius ipse tam clarum specimen indolis dederat, Bovendien had Cottius zelf (een) zo duidelijk/beroemd blijk/voorbeeld van (een/zijn) groot talent gegeven</p> <p>Niet fout rekenen: Praeterea verder</p>	1
43	<p>Kolon 43 (regel 11-12) maximumscore 2 ut vita eius brevis et angusta debuerit (kolon 44) proferri. dat zijn korte/vergankelijke en beperkte/moeilijke leven verlengd heeft moeten worden / moest worden</p> <p>Niet fout rekenen: proferre bekendmaken/tonen brevis et angusta vertaald met dezelfde correcte betekenis, bijvoorbeeld 'korte (en korte)'</p>	1
44	<p>Kolon 44 (regel 12) maximumscore 1 hac velut immortalitate door/met deze soort van onsterfelijkheid</p>	